

Biuro Wywiadowcze przy Oddz. II Warszawa, dn. 25 sierpnia 1919 r.
Naczelnego Dowództwa W.P.

muw
Nr 6237

aa

DO
POR. SWITALSKIEGO.

1357/93.

BELWEDER.

Przesyła się przy niniejszym raport w
sprawie powstania na Śląsku Górnym.

Z a ł a c z n i k 1.-

NAUCZELNE DOWÓDZTWO WOJSK POLSKICH
ADJUTANTURA GENERALNA

WARSZAWA

L. Dz. 1357/93 dnia 24 / VIII 1919 r.

6 załącz. Wydział.

Bojchowski ppor.

INSTITUTE
ARCHIVES
New York

Częstochowa , 22.VIII.1919 r.

1357/93.

Raport

w sprawie powstania na G.Sląsku.

Sytuacja w powiecie Pszczyńskim od dn.15.do 18.

b.m.

Dnia 15.VIII. o godz. 3 ppoł. odbyło się zebranie " Rady Ludowej " powiatu Pszczyńskiego. Władze niemieckie o mającym się odbyć zebraniu nie były zawiadomione. Obradowano nad plebiscytem, propagandą na rzecz Polski i strejkem , który wybuch w całym powiecie Pszczyńskim. Uznano , że stan obecny jest niemożliwy do zniesienia. Robotnicy Pilarz i Sójka z Tychów żądali zbrojnego powstania przeciwko Niemcom, celem uratowania Śląska przed zniszczeniem i bolszewizmem; żądali stanowczo wydania hasła do boju . Większość przedstawicieli wystąpiła przeciwko temu , że omawianie tej sprawy nie było celem zebrania. Uchwalono wysłać trzech delegatów do Berlina, aby przedstawić tam komisji polskiej i koalicyjnej krytyczny stan Górnego Śląska. Przedstawiciele robotników oświadczyli natomiast, że rozwiązanie sprawy G. Śląska widzą tylko w zbrojnym powstaniu i wyrzuceniu siłą Niemców.

Dnia 16.VIII. o godz. 4-ej ppoł. przyszła wiadomość do Pszczyzny , że powiat Rybnicki w odpowiedzi na gwałty i zbrodnie " Grenzschtzu " chwycił za broń. Wiadomość ta została przesłana do poszczególnych komendantów P.O.W. w powiecie Pszczyńskim

wraz z instrukcją rozpoczęcia powstania. Dnia 17. VIII. o 3-ej rano na rozkaz naczelnika P.O.W. na G. Śląsk, miały wszystkie powiaty chwycić za broń. Rozkaz ten poszczególnym komendantom został przesłany ustnie.

Pszczyna / Pless/: Dnia 17.VIII. został naznaczony punkt zboru dla członków P.O.W. w parku o 3-ej rano. Wojska niemieckie były zawiadomione o tym przez swych szpiegów i były przygotowane do akcji zbrojnej. Zostały wysłane silne patrole niemieckie w wszystkich kierunkach w Pszczynie i okolicy, tak, że powstańcy nie mogli zebrać się w oznaczonym miejscu. Zaczęła się walka z poszczególnymi patrolami. Wobec przeważającej siły nieprzyjacielskiej miasto nie mogło być opanowane przez P.O.W. Walki z patrolami trwały ^{do} 5-ej rano dn. 17.VIII. Oddziały powstańcze wobec coraz trudniejszej sytuacji zmuszone były opuścić Pszczynę i okolice starając dostać się do granicy. Ze strony ~~polskiej~~ w czasie walki zostało trzech ciężko rannych jeden lekko. Ze Strony ~~polki~~ polskiej dotychczas nie skontatowano ani zabitych ani rannych, natomiast władze niemieckie poczęły masowo aresztować ludność pod pozorem brania udziału w powstaniu.

Mikołów / Nikolaj / : Dnia 17.VIII. o 3-ej rano wybuchło powstanie inspirowane przez P.O.W. - Komendant Ryszard Bak. Oddział złożony ze 160 ludzi został podzielony na 4-ry części, z których każde miało za zadanie, obsadzenie ważniejszych budynków w mieście. Walki trwały do 5-ej rano. Wobec przeważającej siły oddziały zmuszone były ustąpić z miasta i w krótko się rozproszyły. W czasie walk ze strony niemieckiej zostało trzech zabitych, jeden ciężko i kilku lekko rannych. W Kobierzu z powyższego oddziału zostało aresztowanych 8-iu ludzi.

Tychy / Tichau / : Dnia 17.VIII. o 3-ej rano zebrano się około 100 ludzi z organizacji P.O.W. uzbrojonych w karabiny. Obsadzono pocztę, kolej i policję. Wyruszone na pomoc do Paprotzan, gdzie zdobyto jedną baterję, jak również rozbrojono oddział Grenzschutzu w Urabnowicach, Zabrano wozy, 30 koni, 4 armaty, 4 karabiny maszynowe i jeńców. Zdobycz przesłano do Ty Tychów, jeńców do Oświęcimia. W Czukowie patrol Grenzschutzu w sile 12 ludzi stawiał silny opór, lecz pod ogniem karabinowym zmuszony był do poddania się. W czasie tych walk zginęło po naszej stronie 2-ch zabitych oraz 5-ciu rannych. Ze strony niemieckiej zabito 2-ch ludzi, i kilku rannych.

W niedzielę dn. 17.VIII. rozbrojono Grenzschutz w Boiszowach, Jedlinie i w Bieruniu.

Silne oddziały Grenzschutzu z Katowic i Mikołowa, zmusiły powstańców do odwrotu, w czasie którego zdemontowano 4 działa, których nie mogli z sobą zabrać.

Stan w powiecie Pszczyńskim groźny. Ustanowiono od dn. 18.VIII. sądy doraźne Grenzschutz znęca się strasznie nad aresztowanymi. Aresztują wszystkich mężczyzn, którzy należą do jakichkolwiek towarzystw polskich. Aresztowanych biją i każą, aż do utraty przytomności, chcąc od nich wydobyć zeznania. Do dn. 18.VIII.19 r. z powodu tego zmarło w Mikołowie 4 ludzi: Kopiec Robert, z Łasik, Pająk z Podlesia, Kasek z Mikołowa, nazwisko czwartego nieznane. Więzienia wszystkie przepełnione. Więźniów wywożą w głąb Niemiec. Dnia 19.VIII. po południu przewieziono z Pszczyzny do Gliwic 120 aresztowanych. Po drodze znęcano się znów nad nimi. Męską ludność z poszczególnych wsi całych wywożą wraz z inwentarzem, jak z Grzawy, Paprocana i innych miejscowości. In-

terwencja z naszej strony konieczna. Ludność na Górnym Śląsku rozpaczona. Bataljon z pułku ^{na} Hasse od trzech dni nie ma amunicji i oczekuje transportu.

Dnia 20.VIII.19 r. o godzinie 5-ej rano oddział P.O.W. powiatu Rybnickiego, wyruszył z okolicy Piotrowic w kierunku Gołkowic, Godów, które po dwugodzinnej walce zostały zdobyte. Powstańcy wzięli do niewoli 8 szeregowców, jednego oficera, jeden ciężki karabin maszynowy, 16 ręcznych karabinów z amunicją. Z naszej strony jeden lekko ranny. Między 7 a 8 rano dn. 20 . VIII. 19. przyjechały dwa pociągi pancernie linją kolejową od strony Łazisk. Oddziały powstańcze po walce zmuszone były cofnąć się przed przeważającymi siłami nieprzyjacielskimi i wrócić do Piotrowic.

V ze strony
niemieckiej 15
zabitych, 2 rannych
i 4 lekko
rannych